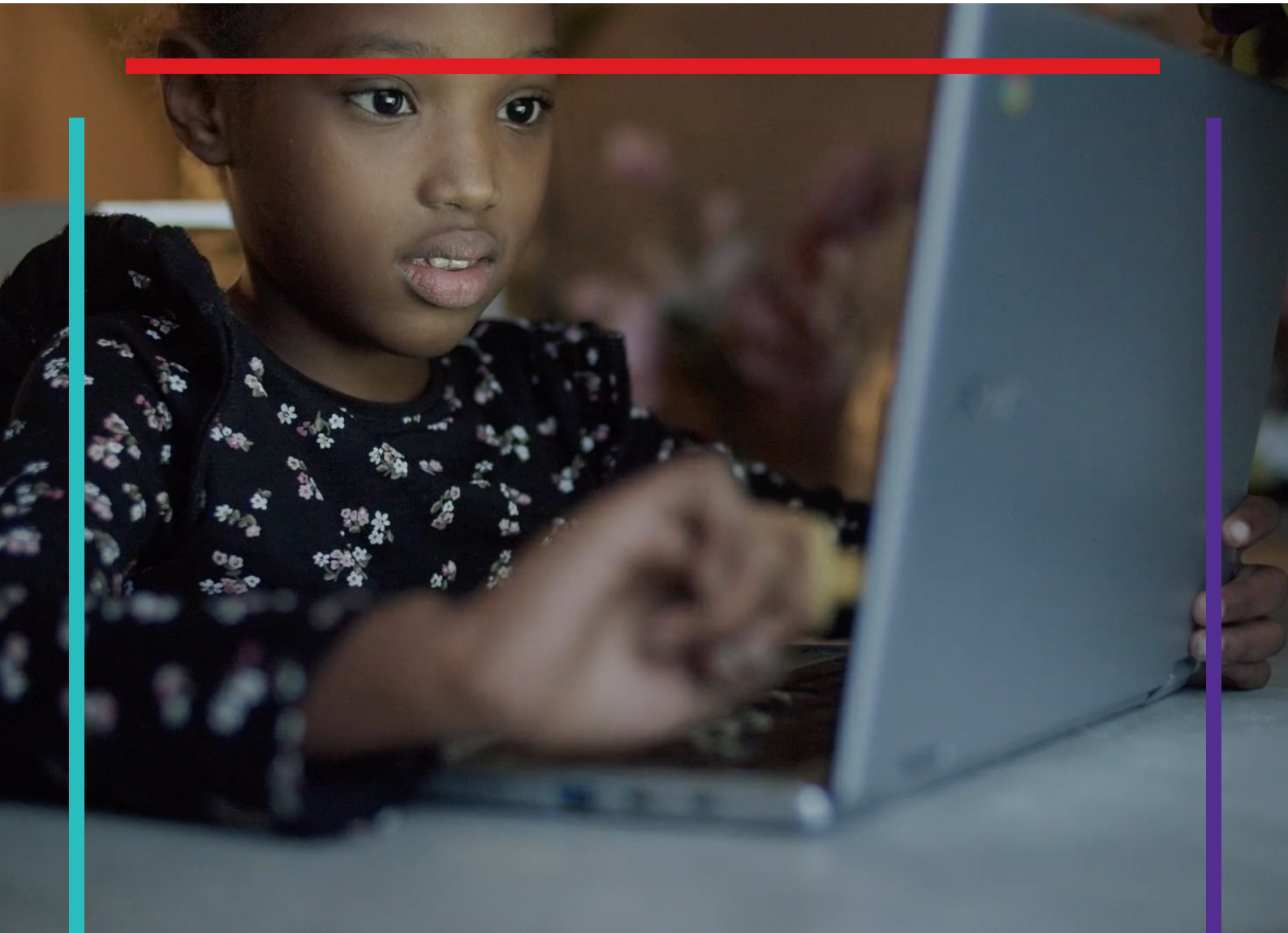

Code voor Kinderrechten

Managementsamenvatting Impactprogramma

Versie 1.2 - 28 september 2022

Introductie

De digitale samenleving is ruim 25 jaar oud en is inmiddels verweven met onze dagelijkse werkelijkheid, ongeacht leeftijd, opleidingsachtergrond, politieke kleur of sociale klasse. Maar waar we in de **fysieke** wereld de rechten van kinderen beschermen, blijkt dat in de **digitale** wereld een stuk moeilijker. Het internet is lang gezien als een technologische innovatie op een vrije markt die zo min mogelijk gereguleerd moest worden. Terwijl het hier een culturele ontwikkeling betreft, die zich in de haarvaten van ons samenleving heeft genesteld.

Inmiddels wordt het internet gedomineerd door grote partijen die zich veelal niet aan wet- en regelgeving houden, en evenmin aan publieke waarden. Maar draagvlak en instrumentarium om daar iets aan te doen ontbreken vooralsnog. De staatssecretaris Digitale Zaken staat, gesteund door vele belanghebbenden, voor de complexe taak om **grondrechten en publieke waarden** in de digitale samenleving te beschermen. Het **impactprogramma Code voor Kinderrechten** heeft de ambitie een fundamentele en voorbeeldstellende rol te vervullen.

Kinderrechten

Wag Futurelab en Universiteit Leiden werken al vele jaren aan de bescherming van kinderen in de digitale samenleving. In 2020 hebben zij, geïnspireerd door de Britse *Age Appropriate Design-code* en ondersteund door het Ministerie van BZK, de **Code voor Kinderrechten** (<https://codevoorkinderrechten.nl>) ontwikkeld: **tien beginselen** met praktische voorbeelden, waarmee ontwerpers en ontwikkelaars de rechten van kinderen waarborgen in digitale producten en diensten.

De Code is volledig gebaseerd op bestaande wetten. Maar toch is er veel technologie op de markt waarin kinderrechten niet gerespecteerd zijn. Het is nú tijd om te kiezen voor een digitale samenleving waarin grondrechten beschermd worden. Het is nú tijd om de Code overal in de samenleving ken- en voelbaar te maken. Het is nú tijd om te zorgen dat producten en diensten in hun ontwerp en businesscase kinderrechten waarborgen. In dit impactprogramma werken we samen met ontwerpers en bedrijven, kinderen en andere belanghebbenden aan een implementeerbare Code.

Doel

Wag en Universiteit Leiden, in samenwerking met vele partners, realiseren een impactprogramma met als doel dat *technologische diensten en producten kindvriendelijk worden ontworpen en ontwikkeld*. Om daarmee fundamentele kinderrechten te beschermen.

Aanpak

Vanuit **drie programmalijnen** maken we de Code praktisch, herkenbaar en handhaafbaar. Ons uitgangspunt is dat kinderen in elke fase van ontwerp- en ontwikkelprocessen centraal staan. Daarom richt iedere programmalijn zich op één van die fases, die onderling verbonden zijn. We werken we toe naar:

1. De Basis: een levende Code

De Code wordt *up-to-date* gehouden met wet- en regelgeving, technologische ontwikkelingen en product- en diensteninnovaties. Een expertgroep wordt samengesteld uit alle verschillende disciplines en domeinen.

2. De Toepassing: het instrumentarium

De Code krijgt haar vertaling in drie praktische instrumenten, voor iedere fase van een product- of dienstontwikkeling. Deze rapporteren aan de **expertgroep Levende Code**.

- a. **Kinderrechten Impact Assessment:** Een toets die ontwerpers en bedrijven uitvoeren voordat zij een product of dienst ontwikkelen. Om belangenafwegingen te maken en de implementatie van de Code beginselen te garanderen. Factoren die relevant zijn voor de belangen van het kind worden hierin in kaart gebracht en geëvalueerd. Zoals de impact op hun welzijn en ontwikkeling, op hun rechten en op hun veiligheid. Bovendien wordt vastgesteld welke organisatorische en technische maatregelen nodig zijn om kinderrechten te waarborgen. Universiteit Leiden voert hierover de regie en werkt samen met partners zoals juristen en communicatiewetenschappers.
- b. **Kinderrechten-ontwerpmethodes:** Vertalingen van de Code, publieke waarden en juridische eisen naar het ontwerp en de ontwikkeling van nieuwe digitale producten of diensten. Om daarmee een kindvriendelijk ontwerp te garanderen. Waag leidt deze programmalijn en werkt samen met o.a. Kennisnet, Netwerk Mediawijsheid, OBA, Radboud Universiteit (Jaap-Henk Hoepman), diverse media- en designopleidingen, brancheorganisaties en ontwikkelaars.
- c. **Kinderrechtenwijzer:** Toegankelijke informatie waarmee kinderen, ouders en anderen in één opslag kunnen zien hoe digitale diensten en producten scoren op de beginselen van de Code. Het impactprogramma creëert een model voor *classificatie, toezicht en voorlichting*. We zijn in gesprek met NICAM over deze werkzaamheden en gebruiken de Kijkwijzer/PEGI als voorbeeld.

3. Het Draagvlak: campagne en communicatie

Om draagvlak in de samenleving te creëren en te behouden, wordt de Code middels een professionele communicatiestrategie verspreid. O.a. wordt ingezet op schoolprogramma's, communicatiepakketten, culturele evenementen en een Code voor Kinderrechten-prijs voor de meest kindvriendelijke app of game. Waag leidt deze programmalijn en werkt samen met onder andere Cinekid, Kennisnet en Netwerk Mediawijsheid.

Resultaten

Na afloop van het programma zijn de volgende resultaten bereikt:

- a. Een **levende Code** die ook na het impactprogramma voortgezet wordt.
- b. De **Kinderrechten Impact Assessment** wordt toegepast in ontwerp en levenscyclus van een product of dienst.
- c. Ontwerpmethodes helpen kinderrechten te **vertalen naar ontwerp en ontwikkeling**.
- d. Digitale diensten en producten die de Code respecteren, zijn als dusdanig **herkenbaar**.
- e. De Code heeft **bekendheid en draagvlak** in Nederland.